

Mire jó a böjt?

Alkalom: Böjt 1. vasárnapja

Dátum: 2019.03.10.

Ige: Ezsd 8,15-23

Mt 6,16-18

¹⁶Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ¹⁷Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, ¹⁸hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.

Bev.: Kedves Testvéreim a Krisztus Jézusban!

A napokban beszélgettem egy kedves ismerőssel. A beszélgetés hamarosan a gyülekezetre és mai vasárnapi böjti úrvacsorás istentiszteletre terelődött. Ismerősem megkérdezte, hogy a Bárka Zene-karnak van-e böjti zenei repertoárja? Vannak-e kifejezetten a böjtre zenészámai?

Ezen a kérdésen – én nem tudtam tagadni – nagyon elcsodálkoztam. És visszakérdeztem, hogy milyen zene illik a böjthöz? Talán valamiféle szomorú zene? Hiszen az Úr Jézus éppen arról tanított a Hegyi Beszédben, hogy **a böjt akkor jó és hiteles, ha az nem kifelé az embereknek szól, hanem felfelé az Istennek.**

De mielőtt tovább mennénk, járjuk körbe a böjtöt, hogy mi is ez tulajdonképpen és mire is jó a böjt, a böjtölés.

1. Ha végig lapozzuk a Szentírást, akkor nagyon sok helyen szó van böjtről, ugyanakkor, ha ma megkérdezzük találmra valakit, akkor legfeljebb csak nagyon homályos elképzelései vannak a böjt lényegéről. Egy kicsit jobb helyzetben vannak a katolikus hívek, mert a katolikus egyházban a mai napig sokkal nagyobb hangsúlyt helyeznek a böjt megtartására.

Általános vallástörténeti megfogalmazás szerint a böjt *„bizonyos ételektől, vagy mindenfajta táplálkozástól való időleges tartózkodás kultikus céllal. Gyakran kiegészíti a nemi élettől való tartózkodás is”*. (Keresztyén Bibliai Lexikon I. 212.o.)

Így tekintve a böjtöt, azt látjuk, hogy mindenféle vallásban és vallási közösségben megtalálható a böjt gyakorlata ősidőktől fogva. Azt is megfigyelték, hogy minél egyszerűbb a vallásosság, annál fontosabb a böjt gyakorlata, de minél kifinomultabb a vallás gyakorlata, a böjt annál inkább spiritualizálódik, és a lelki síkra helyeződik át. Az **istennel való lelki kapcsolat háttérbe szorítja a böjtöt**.

A böjt a fentiek értelmében megtalálható a pogány vallásosságban is. A pogány vallásosságban a böjtnek olyan szerepe van, hogy általa szinte zsarolni próbálják azt az istenséget, akiben hisznek. Vagyis úgy hiszik, hogy az istenségük akkor fog valamit a kedvük szerint megtenni, ha pl. böjtöléssel és varázslással sikerül rávenni őt a cselekvésre.

A Bibliában, **a bibliai gondolkodásban is megtalálható** a böjt, de egészen más módon. A biblikus böjtben kifejezésre jut, hogy Isten felettünk áll, az ember felett álló Úr, Aki tőlünk, emberektől függetlenül dönt és cselekszik. Istent nem lehet és nem is szabad sem varázslással, sem mágiával, sem semmiféle eszközzel befolyásolni döntésében. Pl. nem helyes az a gondolat, hogy „most nem eszek három napon keresztül, hogy Isten lássa az elszántságomat, lássa azt, hogy mennyire komolyan gondolom a kérésemet, és ezért biztosan meg fogja nekem tenni azt, amit kértem tőle”.

2. **Akkor miért böjtölnék mégis a kegyes emberek a Bibliában, ha Istent nem szabad, nem is lehet befolyásolni döntésében?** Ez egy nagyon fontos kérdés, amit ne féljünk feltenni. Mert ez segít nekünk a biblikus, ige szerinti böjtöt megérteni.

A Szentírásból azt látjuk, hogy az Ige szerinti böjtben **Isten van a középpontban**. A böjt arra való, hogy az ember önmagát jobban háttérbe tudja szorítani, saját vágyairól egy időre le tudjon mondani, azokat félre tudja tenni. Ilyenkor még inkább hangsúlyossá válik Isten szeretete, nagysága és dicsősége.

A böjt abban segít az embernek, hogy **jobban elmélyülhessen az igeolvasásban és az imádságban**. Hogy jobban odafigyelhessen Isten kijelentésére, alkalmasabb legyen Isten tervének és szándékának megértésére. A böjt segíthet abban, hogy az ember alázatosabban el tudja fogadni Isten akaratát, és alkalmasabb eszköze lehessen az Úrnak valamiben.

A böjt abban is segíthet az istenfélő kegyes embernek, hogy megérthesse, miben vétkezett, miben tért el az Úr útjától. De látunk a Szentírásban arra is példát, amikor gyász miatt böjtölnek az emberek.

Különleges eset az, amikor Dávid és Betsabé első gyermeke halálosan megbetegedett. Dávid napokon keresztül böjtölt és imádkozott az Úrhoz, hogy a gyermek meggyógyulhasson. Ebben a böjtben és imádkozásban valószínűnek tartom, hogy Dávid bűnbánata is benne volt. A történetben súlyos fordulópont a gyermek halála. Dávid ekkor befejezte a böjtölést. A szolgái annyira csodálkoztak, hogy meg is kérdezték, hogyan van az, hogy gyászában Dávid már nem böjtöl.

Ezt olvassuk a 2 Sám 12. fejezetben: *²¹Akkor ezt kérdezték a szolgái: Miért tetted ezt? Amíg élt a gyermek, böjtöltél és sírtál, de most, hogy meghalt a gyermek, fölkelsz és eszel? ²²Ő így felelt: Amíg a gyermek élt, böjtöltem és sírtam, mert ezt gondoltam: Ki tudja, talán megkönyörül rajtam az ÚR, és életben marad a gyermek. ²³De most, hogy meghalt, miért böjtöljek? Vissza tudom-e még hozni őt? Én megyek majd őhozzá, de ő nem tér vissza hozzám.*

Dávid felismerte, hogy Isten akaratát nem tudta az ő böjtölése megváltoztatni, ezért elfogadta azt. Megértette Dávid, hogy nem a gyermekben van Isten ítélete, hanem rajta és feleségén, Betsabén.

A böjt abban segített Dávidnak, hogy jobban megértse, és kész legyen elfogadni Isten akaratát.

Ezsdrás könyvében is olvashatunk egy érdekes esetről. Ezsdrás lévitákat gyűjt maga köré, mert a törvény tanítása a léviták feladata volt. Ezért a léviták különösen fontos szerepet játszottak abban, hogy a fogságból az őseik földjére hazatért zsidókat megtanítsák Isten törvényére.

Az utazás során több ezer km hosszú utat kellett megtenni. Fontos volt, hogy jól felkészüljenek erre az útra. Ezsdrás pedig a lelki felkészülést legalább olyan fontosnak tartja, mint a poggyász és az élelem összekészítését, vagy az útvonal megtervezését.

Azért hirdetett böjtöt, hogy megalázzák magukat Isten előtt, és jó utat, és az útra áldást kérhessenek. **Amikor az ember megalázza magát Isten előtt, akkor azzal elismeri, hogy Istentől függ az élete, hogy Isten tartja kezében az eseményeket, és az ember mindenben elfogadja az Úr vezetését és akaratát.**

Ezsdrás kérhetett volna katonai kíséretet az uralkodótól, de mivel korábban kijelentette, hogy Isten gondoskodni fog a hazatérőkről, ezért **ez az utazás számára nagyon komoly hitbeli ráhagyatkozás volt az Isten kegyelmére**. A közös böjt megerősítette Ezsdrást abban, hogy feltétel nélkül rá tudja magát és a hazatérőket bízni Isten kegyelmére és gondviselésére.

3. Kedves Testvérek! Fontos arról is szólni, hogy az idők során a böjt gyakorlata időnként kiüresedett, formálissá vált. Ézsaiás könyvének 58. fejezete az igaz istentiszteletről és az őszinte böjtről tanít. Ez az a kor, amikor a Jeruzsálemet és a templomot már a babiloni hadsereg lerombolta, már megkezdődött a nép deportálása és a babiloni fogság.

Ézsaiás azt hangsúlyozza, hogy a böjt önmagában csak üres és formális cselekedet. **Isten csak azt a böjtöt fogadja el, ami belső, lelki megújulással együtt van.**

Hét évszázaddal később Jézus korában ugyanez a felszínesség volt jellemző az emberek vallásosságára. Különösen a farizeusokra volt az jellemző, hogy ők büszkén mutatták a köznépnek, hogy mennyire pontosan megtartják a mózesi törvényeket, és mennyire kegyes és istenfélő életet élnek.

Jézus Krisztus ugyanazt tanítja, amit Ézsaiás, vagy Jeremiás próféta tanított a Kre. 600-as évek végén. Ezt mondja Jézus: ¹⁶**Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ¹⁷Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, ¹⁸hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.**

4. Mit jelent ez számunkra? Mit jelent ma nekünk az igazi böjt? Például azt, hogy úgy készülünk Húsvét ünnepére, hogy komolyabban vesszük az imádkozást, az Isten előtti elcsendesedést. Énekelhetünk otthon is, de nem kell szomorú énekeket énekelnünk ahhoz, hogy Istennek jobban tetszen a böjtölésünk. Mert a szomorúság vagy a komorság még nem böjtölés.

Böjtölhetünk akkor is, ha szomorúságunk és gyászunk van, de böjtölhetünk örömmel is, mert **a böjt azt jelenti, hogy Istent most sokkal fontosabb helyre teszem az életemben, önmagamot pedig megpróbálom még inkább háttérbe szorítani, megalázni.**

Ahogy Jézus mondta, a böjtölés során nem az a lényeg, hogy hányan látják, hogy én böjtölök. És az végképp nem lényeg, hogy az emberek engem dicsérjenek meg, hogy milyen nagyszerű ember vagyok, hogy ilyen elszántan böjtölök.

Ha valakit emiatt megdicsérnek, vagy egyenesen szüksége van arra, hogy megdicsérjék és elismerjék a teljesítményét és kitartását, akkor az nem a bibliai értelemben vett böjt, hanem csupán fogyókúra, amiben biztatni kell a fogyókúrázót, hogy ne hagyja abba. Ez is fontos lehet sokaknak abban, hogy le tudjanak adni pár kilót, de a fogyókúra semmiképpen sem arra való, hogy a hitükben és az Úristennel való közösségben megerősödjenek.

5. Végül az utolsó kérdés: Kell-e nekünk böjtölni?

Ha így tesszük fel a kérdést, hogy **elvárja-e Isten tőlünk, hogy böjtöljünk**, akkor egyértelműen azt tudom mondani, hogy nem Istennek van szüksége arra, hogy mi böjtöljünk. Nem teszünk Istennek jót azzal, ha böjtölünk, és nem teszünk neki rosszat, ha nem böjtölünk. Sőt, azt sem szabad gondolni, hogy valami nagy szívességet teszünk neki, ha böjtölünk.

De ha úgy tesszük fel a kérdést, hogy **jó-e nekünk, ha böjtölünk?** Akkor erre azt tudom válaszolni, hogy a böjt valóban segíthet abban, hogy jobban oda tudjunk figyelni az Úrra, a vele való kapcsolatunkra, jobban el tudjunk mélyedni az imádkozásban és az igeolvasásban.

A böjt segíthet abban, hogy megerősödjön a mi hitünk és az Úrral való kapcsolatunk. Segíthet abban, hogy el tudjuk fogadni szerettünk elvesztését, halálát. A böjt segíthet a fiatalokban abban, hogy jobban megértsék mi az Isten akarata a jövőjükkel kapcsolatban, hogy megpályázzanak egy munkahelyet vagy sem, hogy megértsék, Isten nekik szánta-e azt a fiút, vagy lányt házastársként.

A böjt segíthet elfogadni egy nehéz élethelyzetet, vagy betegséget, vagy valamilyen hitpróbát. Segíthet, hogy választ kapjunk fontos kérdésekben, hogy **A böjt egy elfelejtett lehetőség a hívő ember életében, hogy közelebb juthasson a kegyelmes Istenhez, hogy közelebb juthasson az Isten kegyelméhez.** Ha indít bennünket a Lélek, akkor éljünk a böjt erejével és áldásával! Ámen.

Loment Péter lelkesz